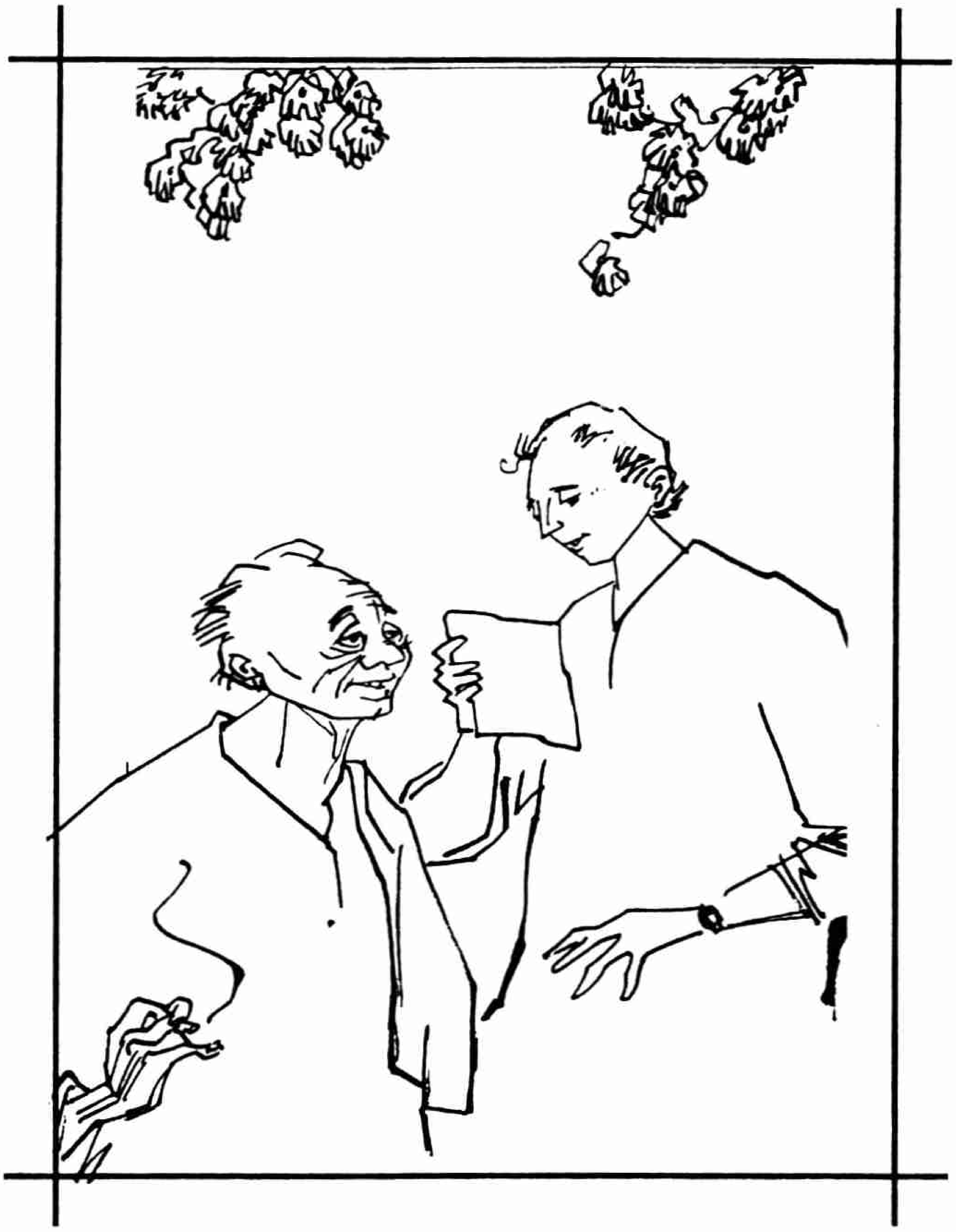

బాబూరావు మేష్టారు

రెండు కుంచాల మినుముల మూట నా నెత్తి మీద పెట్టి "కాలవ గట్టు మీదున్న సత్తార్‌గాడి పిండిమిల్లులో ఆడించుకురా" అంది మా అత్తయ్య.

సంతపేట దాటానో, లేదో అంతవరకూ బాగానే వున్న ఆకాశం నిండా నల్లమబ్బులు మూసేశాయి.

ముమ్మరంగా వీయడం మొదలెట్టింది గాలి. ఇంకో నాలుగడుగులు వేసేసరికి వర్షంకూడా పట్టుకుంది.

తలమీదున్న మినుముల మూట తడిసిపోతే పిండి ఆడ్డానికి పనికిరావు. గబగబా పరుగెత్తుకెళ్ళి బాబూరావు మేష్టారి ఇంటి అరుగు ఎక్కాను.

గాలీ, వర్షం బాగా ముదిరాయి.

మేష్టారి కూతురు రత్నమాల తెల్లగా, సన్నగా, పొడుగ్గా వుంటుంది. తుంగచాప తీసుకొచ్చి అవతల పక్క అరుగుమీద పరిచి మళ్ళీ లోపలికెళ్ళి హార్మోనియం పెట్టి పట్టుకొచ్చి పెట్టింది.

కాస్సేపటికి లాల్చీ షరాయీ వేసుకున్న బాబూరావు మేష్టారు వేడి కాఫీ తాగుతూ ఇంట్లోంచి బయటికొచ్చి హార్మోనియం పెట్టి ముందు కూర్చుని, కురుస్తున్న వర్షాన్నే రెప్పార్పకుండా చూస్తూ తాగిన కాఫీ గ్లాసు పక్కన పెట్టి, బీడి వెలిగించాడు.

నేను మేష్టార్నే చూస్తున్నాను.

చాలాసేపు వర్షాన్ని చూశాక ఎడంచేత్తో బెల్లోస్ ఊపుతూ, కుడిచేతి వేళ్ళు హార్మోనియం మెట్లమీద నెమ్మదిగా ఆడించడం మొదలెట్టాడు.

అదేదో రాగంలాగుంది వాయిస్తున్నాడు. అలా చాలాసేపు పాడుతూ వాయించాడు. ఆయన వాయిస్తున్న తీరును చూస్తున్న నాకు, వర్షం తగ్గినా ఆ అరుగుమీంచి కదలబుద్ధవ్వలేదు.

వాతావరణం అలా వుండటంతో చాలా తొందరగానే దీపాల వేళయిపోయింది. హరికెన్ లాంతరు పట్టుకొచ్చి వేలాడ్తున్న తీగకి కట్టివెళ్ళింది రత్నమాల.

'నీకోసం నీకోసం నా గానం నా ప్రాణం నీకోసం' - పాత సినిమా పాట వాయిస్తున్నాడు మేష్టారు.

చీకటి పడిపోయినా అక్కడ్నించి కదల బుద్ధవడంలేదు నాకు.

పాట తర్వాత పాట వాయిస్తూనే వున్నా డాయన.

బాగా చీకటి పడ్డాక నన్ను వెతుక్కుంటూ వచ్చిన మా అత్తయ్య ఇక్కడున్నావా అని రెండు బాది ఇంటికి తీసుకెళ్ళింది.

మళ్లీ మొదలైన వర్షం ఆ రాత్రంతా కురుస్తూనే వుంది. మా మావయ్య మిలటరీరగ్గి కప్పుకుని కిటికీలోంచి చూస్తున్న నాకు హార్మోనియం వాయిస్తున్న బాబూరావు మేష్టారే గుర్తుకొస్తున్నారు. చాలాసేపు ఆయన్నే తల్చుకున్నాను. సందకాడ నా నెత్తిచుట్టూ తిరిగిన దోమల్లా ఏవేవో ఆలోచనలు ముసురుకుంటున్నాయి నాలో.

చివరి కనుకున్నాను. ఎప్పటికైనా ఆ మేష్టారంత బాగా హార్మోనియం వాయించ గలగాలి అని. వర్షం, గాలీ మర్నాటి పొద్దుటికి బాగా పెరిగాయి.

సాయంత్రం ఆ వర్షంలోనే మా అత్తయ్య బుట్ట మార్కు గొడుగేసుకుని మేష్టారింటికి వెళ్ళేసరికి మా ఊళ్ళో కుర్రాళ్ళు సత్యానందం, చిన్నంబాబులూ కూర్చునివున్నారు అరుగుమీద.

వాళ్ళొచ్చింది మేష్టారు సంగీతం వినడానికి కాదు. ఆ పనిమీద వచ్చినట్టు నటిస్తూ రత్నమాలని చూడ్డానికి. అది తెల్సిన నేను వాళ్ళకి కాస్త దూరంగా కూర్చుని ఆయన వాయిస్తున్న పద్ధతినే చూస్తుండిపోయాను.

మాకేసి తలతిప్పి కూడా చూడ్డంలేదు బాబూరావు మేష్టారు.

రకరకాల పాత సినిమా పాటలూ, ఒక కీర్తనా వాయించాకా బీడీ వెలిగించుకుని ఆలోచిస్తూ వుండిపోయాడు.

★★★

ప్రొద్దుటే మా ఊరి పుంతరేవు గట్టు మీద నడిచి వెళ్తున్న మేష్టారి చేతిలో చెంబు జారి కిందపడిపోయింది. వెనకే వస్తున్న నేను ఆ చెంబు తీసుకుని రేవులో కెళ్ళి ముంచుకొచ్చి ఇచ్చాను.

"ఎవరబ్బాయిని?" అడిగాడు మేష్టారు.

చెప్పాను.

"రోజూ మీ అరుగుమీదకొచ్చి హార్మనీ వింటన్నానండి."

"ఆహాఁ" తర్వాతింకేం మాటాడలేదు.

ఇంటికొచ్చాక మా అత్తయ్య చిన్నప్పుడు సాధనచేసిన హార్మోనియం పెట్టి దుమ్ము దులిపి బెల్లోస్ ఊపుతూ మెట్లు నొక్కడం మొదలెట్టాను.

కుయ్యాఁముయ్యాఁమని వచ్చిన శబ్దాలకి పరుగెట్టుకుంటూ వచ్చిన మా అత్తయ్య నా వీపుమీద నాలుగేసింది.

"సరదాగా వాయిందామనీ" అన్నాను.

"ఆఁ. ఇదొకటి మిగిలిపోయింది ఎదవ మొకానికి" అని తిట్టేసి వెళ్ళిపోయింది.

ఆమె వెళ్ళిపోయాక గదితలుపులన్నీ వేసేసి మళ్ళీ వాయించడం మొదలెట్టాను. అంతా రొద లాగుంది. మనసుకేం పట్టడంలేదు. విసుగొస్తుందో పక్కనించి.

మళ్ళీ సాయంత్రం మేష్టారింటి వేపెళ్తుంటే ఆయన వాయిస్తున్న తీరుని చూసి ఎక్కడ లేని ఉత్సాహం పుట్టేసింది. ఈ మేష్టార్ని మంచి చేసుకుని హార్మోనియం వాయించడం

నేర్చుకోవాలి. ఎప్పటికైనా ఆయనంత బాగా వాయించగలగాలి అని బలంగా అనేసుకుని సందు దొరికితే చాలు ఆయన్నే అంటి పెట్టుకుని తిరిగేవాడ్ని.

ప్రతి శుక్రవారం మా ఊరి సంత కూరగాయల సంచి మోస్తూ మేష్టారి కూడా వెళ్లేవాడ్ని. అరుగుమీద టైలరు సుందర్రావు దగ్గర వాళ్ళమ్మాయి పరికిణీ లున్నాయంటే తెచ్చిపెట్టేవాడ్ని. వాళ్లింట్లో పాలు ఇరిగిపోతే మా ఇంట్లోని పట్టుకెళ్ళి ఇచ్చేవాడ్ని.

బాగా పొద్దుపోయాక "ఇక నువ్వు వెళ్ళిపో" అనేవా డాయన.

"పర్లేదు ఉంటానండి."

"నీ ఇష్టం" అని లోపలికెళ్ళి ఒక సీసా తెచ్చుకుని నీళ్ళు ఉన్న మరచెంబులో వంచుకుని తాగడం మొదలెట్టాడు. తాగే అలవాటున్న బాబూరావు మేష్టారికోసం అప్పు డప్పుడూ నేనే సారాకొట్టుకెళ్లి తెచ్చిపెట్టేవాడ్ని.

ఆయన ఇంట్లో లేనప్పుడు హార్మోనియం పెట్టి తీసి మెట్లు నొక్కుతుంటే కుయ్‌కుయ్‌మనే మోత తప్ప ఆయన వాయించినంత అందంగా పలికేది కాదు.

ఏమిటీ మహాత్యం... ఎప్పటికన్నా మేష్టారుగారంత బాగా వాయించాలి నేను అని ఒట్టేసుకుని ఇంట్లో తెగప్రాక్టీసు చెయ్యడం మొదలెట్టాను.

నా సాధనకి చాలా గొడవలయ్యేవి. పక్కింటాళ్ళు నిద్ర లేచిపోయి పిల్లాడు ఏడుస్తున్నాడనీ, రాత్రి మా ఆవు పలుపుతాడు తెంపుకుని పొలంగట్లవేపు పారిపోయిందనీ తిట్టేవారు.

హార్మోనియం పెట్టి మా ఊరికర్రల వంతెన కిందికి పట్టుకెళ్ళిపోయి అక్కడ మొదలెట్టేవాడ్ని వాయించడం. అలా ఎన్నాళ్ళు వాయించినా బాబూరావు మేష్టారంత బాగా వాయించలేకపోయేవాడ్ని.

ఇదే విషయం ఆయన్ని అడిగితే "నా కెవరూ నేర్పలేదు. చిన్నప్పట్నుంచీ ఏదో వాయించుకుంటూ పోతున్నాను" అన్నాడు.

"నేనూ వాయిస్తున్నానండీ" అన్నాను.

"అనుభూతికి లోనయ్యి సాధన చెయ్యాలి" అనేసి ఊరుకున్నాడు తప్ప ఆ అనుభూతి అన్నదానికి ఎలా లోనవ్వాలో చెప్పలేదు.

★★★

శ్రావణ శుక్రవారం.

ఆ రోజు తెల్లవారు ఝామున రేవులో బయలుదేరిన రత్నమాల మెట్లు దిగి స్నానం చేస్తుంటే నీళ్ళలో మునిగిన సత్యానందం, నాగబాబూ ఆమె కాళ్లు పట్టుకుని లోపలికి లాగేశారు. అది చూసిన నేను వాళ్లతో చాలా పెద్ద గొడవే పడ్డాను.

ఒడ్డుకొచ్చాక బలమైన వాళ్ళిద్దరూ నామీద కలబడేసరికి భయపడిపోయిన నేను ఏంచెయ్యాలో తెలీక పక్కనే వున్న ఎర్రకంకర్రాయి తీసుకుని సత్యానందం ముక్కుమీద కొట్టాను. పచ్చడైపోయింది. అది చూసి దూసుకుంటూ నా మీదకి వచ్చిన నాగబాబు తలమీద ఒకటేశాను. పెచ్చూడిపోయింది.

ఇద్దర్నీ హాస్పిటల్‌కి తీసుకెళ్ళారు.

"ఆ నాగబాబు బతుకుతాడో, లేదో అనుమానమే" అన్నారు ఊరివాళ్ళు. ఇదంతా విన్న నేను మా ఊర్నుంచి పారిపోయి మద్రాసెళ్ళిపోయాను.

★★★

అక్కడ నానాకష్టాలు పడ్తున్న నన్ను చూసిన మైకేల్ అనే తబలిస్ట్ వింజమూరి పాత్రుడు అనే కొత్త మ్యూజిక్ డైరెక్టర్ ఇంటికి తీసుకెళ్ళి "ఈ కుర్రాడి ప్లేయింగ్ ఒకసారి చూడండి బానే వాయిస్తున్నాడు" అన్నాడు.

పాత్రుడికి సంగీతం రాదు. కనీసం హార్మోనియం పెట్టిమీద సా పా సా పట్టుకోడం కూడా రాదు. కానీ ఏదన్నా రాగం కాస్సేపు వాయిస్తే ఆ రాగంలో ట్యూను కట్టెయ్యగలడు. ఆ విధంగా అతను మ్యూజిక్ చేసిన చిన్న సినిమా అయిదారు వారాలు ఆడిందీ మధ్య. దాంతో రెండు మూడు సినిమాలు చేసే అవకాశం వచ్చింది.

పాత్రుడు సక్సెస్ చూసిన అతని సీనియర్ హార్మోనిస్టు "ఇతనికేం రాదు. ఆ విషయం అందరికీ తెల్సు. ట్యూన్సు కూడా మేమే చెబుతుంటాం. అది నేర్చుకుని కంపోజింగ్‌కి కూర్చున్నప్పుడు తన సొంతంలా పాడ్తుంటాడు" అని ప్రచారం చేసేసరికి కోపమొచ్చిన పాత్రుడు అతన్ని పన్లోంచి తీసేసి "ఏమీ రానివాడ్ని పెట్టుకుని మ్యూజిక్ చేస్తాను చూడు" అని ఛాలెంజ్ చేశాడు.

ఆ కారణంగా నేను అతని దగ్గర కెళ్ళాను. పెట్టి తీసుకొచ్చి వాయించమన్నాడు.

ఓ అరగంట వాయించాను.

"నువ్వు ప్రాక్టీసు చెయ్యాల్సింది చాలా వుందిగానీ రేపట్నుంచి రా. కొత్త ట్యూన్లు కంపోజ్ చేద్దాం" అన్నాడు.

మర్నాటినించీ అతని దగ్గరకెళ్ళిన నేను అతను పాడే ట్యూన్స్‌కి ముందు శృతి పట్టుకుని తర్వాత వాయించే ప్రయత్నం చేసేవాడ్ని. అలా చేస్తున్నప్పుడు చాలా తప్పులు దొర్లేవి. నీకంటే రైళ్ళలో అడుక్కునేవాళ్లు బెటరని తిట్టేవాడు పాత్రుడు.

అతన్తో ఎలాంటి మాటా పడగూడదని రాత్రుళ్ళు ప్రాక్టీసు చేసేవాడ్ని. కానీ అది మనసు పెట్టి చేస్తున్న ప్రాక్టీసు కాదు. ఏదో హడావుడిగా చేసేసేవాడ్ని. పోను పోను చాలామంది మ్యూజిక్ డైరెక్టర్ల దగ్గర మ్యూజిక్ కంపోజింగ్స్‌కి వెళ్ళడం వల్ల కాస్త నలిగాను.

వట్టి హార్మోనియంతో బతకడం కష్టమని సింతసైజర్ వేపు మళ్లాను.

ఆ తర్వాత సీక్వెన్సర్‌లో మ్యూజిక్ ఫీడ్ చెయ్యడం తెల్సుకున్నాను. పెద్దగా శ్రమపడక్కర్లేకుండా ఒక బార్ మ్యూజిక్ కంపోజ్ చేసి సీక్వెన్సర్‌కి ఫీడ్ చేస్తే అది ఎన్ని బార్స్‌గా అయినా పెంచుకోగలదు. కీబోర్డ్స్‌లో రకరకాల టోన్స్... ఫ్లాపీలు మారుస్తూ పోతుంటే లెక్కలేనన్ని... రిథిమ్ బాక్స్‌లో రకరకాల రిథిమ్ పేట్రన్స్ విని కంపోజ్ చేస్తాను.

నా దగ్గరున్న శాంప్లర్‌లో ఒక శృతిలో వాయించిన నోట్సుని రకరకాల శృతుల్లోకి మార్చుకోవచ్చు. ఆడగొంతుని మగగొంతుగా, మగగొంతుని ఆడగొంతు చెయ్యొచ్చు. ఒక మనిషితో పాడించి వందమంది పాడినట్టుగా కన్వర్ట్ చెయ్యొచ్చు. ఈమధ్య సి.డి.రేమ్, సి.డి.రోమ్, హార్డ్‌డిస్క్ కూడా వచ్చాయి నా దగ్గరకి.

రీ రికార్డింగప్పుడు మ్యూజిక్ డైరెక్టరు నా దగ్గరకొచ్చి తెరమీద కనిపించే ఫలానా సందర్భానికి చిన్న పీస్ కంపోజ్ చెయ్యమంటే ఏమాత్రం తడుముకోకుండా అయిదు నిమిషాల్లో అతనడిగింది కంపోజ్ చేసి హెడ్‌ఫోన్స్‌లో వినిపించేస్తాను.

అలా చేసేటప్పుడు ఎక్కువగా వివాల్డి, హేండిల్, మెండల్సన్‌ల కాంపోజిషన్స్‌ని ఆశ్రయిస్తాను. ఏదన్నా మోడ్రన్ పీస్ అంటే సి.డి.లో డాక్టర్ ఆల్బన్ మ్యూజిక్ వినేసి వెంటనే ఫీడింగ్ మొదలెడతాను.

ఇప్పుడు నాకు మ్యూజిషియన్‌గా గుర్తింపుంది ఇండస్ట్రీలో.

ఒకోసారి మ్యూజిక్ ఫీడ్ చేస్తున్నప్పుడు బాబూరావు మేష్టారు గుర్తొస్తుంటారు నాకు. ఆయనకి సంగీతం గురించి అంతగా తెలీదు. ఏవో రెండు కీర్తనలూ, అరడజను సినిమా పాటలూ తప్ప, ఏదన్నా స్వేల్ చూపించి వాయించమంటే చేతులెత్తేస్తాడు.

ఈ హైటెక్ మ్యూజిక్ గురించి, కంప్యూటర్స్ గురించి స్థాలీపులాక న్యాయంగా కూడా తెలీదు. కానీ ఒకప్పుడు నేనూ...ఎప్పటికన్నా ఆయనంత బాగా వాయించగలనా అనుకునేవాడ్ని!!!

★★★

నన్ను పెంచుకున్న మా అత్తయ్య చావుబతుకుల్లో వుందని టెలిగ్రాం వస్తే మా ఊరు బయలుదేరాను.

నేను వెళ్ళేసరికి బెల్లంతో చేసిన పూతరేకులూ, మామిడితాండ్రా తింటూ బానేవుంది మా అత్తయ్య. నన్ను చూడాలనిపించి టెలిగ్రాం నాటకం ఆడించిందట. ఇప్పుడు సంతపేటలో వుండే ఇంట్లో వుండటం లేదట బాబూరావు మేస్టారు. ఊరి చివరున్న యర్రా సుబ్బా రాయుడిగారి మామిడితోటలో వుంటున్నారట.

ఆ రోజు పౌర్ణమి. ఆగాగి వీస్తోంది గాలి.

తోటలో సగం పడిపోయివుంది ఆ పెంకుటిల్లు. అడిగితే నేరేడు చెట్టు దగ్గర వున్నారని చెప్పారు ఇంట్లోవాళ్ళు.

ఆకు సంపెంగ చెట్టు దగ్గర నిలబడి వున్న మేష్టారు అక్కడ్నించి కదిలి నంది వర్ధనం చెట్టు పూచిన నాలుగు పువ్వుల్నీ తాకి గోరింటాకు చెట్టుదగ్గర కెళ్ళారు. అలా తోటంతా కలతిరిగి చివరికి ఇంటివేపొచ్చి బీడీ వెలిగించి మళ్లీ చంద్రుడ్ని చూస్తూ వుండిపోయారు. ఆ చూడ్డంలో ఇంకో అరగంట గడిచింది.

ఎప్పటికో హార్మోనియం వాయించడం మొదలెట్టి ముందు సాకీలా కాసేపు లాగి తర్వాత పాడ్డం మొదలెట్టారు. అది పదేళ్లక్రితం వాయించిన పాటే-నీకోసం నీకోసం నా గానం నా ప్రాణం నీ కోసం.

సాంతం విన్న నా కనిపించింది నా అంచనా కరెక్ట్. చాలా పూర్‌గా వుందాయన ప్లేయింగ్. అనుకున్నాక ఇంటి కెళ్దామని వెనక్కి తిరిగినవాడ్నల్లా ఎలాగూ వచ్చాను గదా ఓసారి పలకరిద్దాం అని మేష్టారి దగ్గరకెళ్ళి నా గురించి గుర్తుచేశాను.

గుర్తుచేసుకున్నట్టు ఎటో చూస్తూ వుండిపోయిన ఆయన "ఆఁ నువ్వా! ఇప్పుడెక్కడుంటున్నావ్?" అనడిగారు.

చెప్పాను.

"సంతోషం" అని మళ్ళీ వాయించే పన్లో పడిపోతుంటే "కొత్తవి ఏమీ వాయించడం లేదాండీ?" అన్నాను.

నా ప్రశ్నకి ఓ నిమిషం ఆగి "ఆమధ్య తంజావూరు క్రిష్ణయ్యర్ అనే ఒక విద్వాంసుడొచ్చాడు ఇటుపక్కకి. నా దగ్గరకొచ్చి కాస్సేపు వాయించండి అన్నాడు."

"ఆయన చాలా గొప్ప విద్వాంసుడు... వాయించారా మేష్టారూ?"

"ఆఁ...నేను వాయించిందంతా విని నన్నేదో పొగిడి వెళ్లిపోయారు... కొన్నాళ్ళకి నన్నెక్కడికో రమ్మని రాశారు. నే వెళ్ళలేదు" అని లోపల్నుంచి ఒక లెటర్ పట్టుకొచ్చి నా ముందు పడేసి తిరిగి వాయించుకునే పనిలో పడిపోయారు.

లాంతరు వెలుగులో చదివాను.

మేష్టారిలో విద్వత్తు గురించి ఘనంగా పొగుడుతూ రాసిన ఉత్తరం అది. చివరి వాక్యం ఇలా రాసుంది-

'నేను వాయించమంటే మీ బాదం చెట్టుకింద ఏదో అంటూ వాయించారు. మీకు తెలిసేవుంటుంది ఒక కొత్త రాగం వాయించారు. మీరు కనిపెట్టిన ఆ రాగానికి సముద్రదీపిక అని పేరు పెడితే బాగుంటుందని నా ఆలోచన'.

('స్వాతి' సపరివారపత్రిక 7-8-1998)✳